

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Берневек Тетяни Іванівни

«Управління успіхом проектів поповнення флоту на основі проактивних маркетингових досліджень», представленої на здобуття наукового

ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю

05.13.22 – Управління проектами та програмами

Вирішення проблем з вибором коректних підходів до відсутності флоту, структура і якість якого відповідали б вимогам з обслуговування зовнішньоторговельних вантажопотоків України, обумовлює актуальність розгляду питань поповнення флоту. Проте, саме питання поповнення флоту з позицій проектного підходу практично не розглядаються в сучасних дослідженнях.

Отже, дослідження спрямоване на забезпечення успіхів реалізації проектів поповнення флоту на базі проактивного підходу, який, в свою чергу, реалізується за допомогою відповідних маркетингових досліджень і використанням їх результатів в процесах управління.

Методологія управління проектами є універсальною і успішно зарекомендувала себе, в тому числі, і в підвищенні ефективності реалізації проектів в сфері морського транспорту.

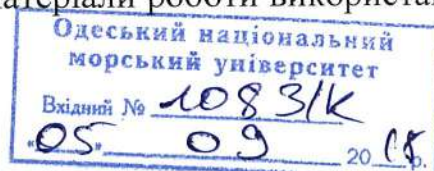
Проактивне управління є одним з напрямків природнього розвитку методології проектного менеджменту, тому сучасні дослідження з управління проектами безумовно повинні слідувати принципам проактивності, що і було зроблено в даній роботі.

Таким чином, детально ознайомившись с наданими на експертизу рукописом дисертаційної роботи, авторефератом і публікаціями автора за темою дисертації офіційним опонентом запропоновані наступні висновки.

Актуальність теми та зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Актуальність теми не викликає сумнівів, адже, дисертаційне дослідження здобувача спрямоване на забезпечення успіхів реалізації проектів поповнення флоту на базі проактивного підходу. У основу якого покладено інструментарій відповідних маркетингових досліджень із використанням їх результатів в процесах управління проектами.

Зазначене свідчить про актуальність даного дисертаційного дослідження.

Дана робота виконана відповідно до концепції розвитку транспортно-дорожнього комплексу України до 2020 року. Матеріали роботи використано

при виконанні науково-дослідних тем Одеського національного морського університету: «Методичні положення з організації транспортного процесу і роботи флоту на міжнародному ринку транспортних послуг» (номер державної реєстрації 0115U003601, 01.01.2015-19.12.2016).

Загальна характеристика роботи

Робота виконана у Одеському національному морському університеті. Дисертація складається зі змісту, вступу, чотирьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел із 203 найменувань та додатків.

Повний обсяг дисертаційної роботи становить 193 сторінки, у тому числі 166 сторінок основного тексту.

У *вступі* обґрунтована актуальність теми досліджень, наведено дані щодо зв'язку дисертаційної роботи з науковими темами та програмами, сформульовані мета і задачі дослідження, подано об'єкт, предмет та методи дослідження, визначено наукову новизну і практичне значення отриманих результатів.

Перший розділ дисертаційного дослідження «Сучасна теорія і практика реалізації проектів поповнення флоту» присвячений аналізу та характеристиці сучасного стану світового торгового флоту; виявлення передумов поповнення флоту судноплавних компаній; визначення місця і ролі проектів поповнення флоту в системі досягнення стратегічних цілей судноплавних компаній; критичного аналізу існуючих досліджень за тематикою дослідження.

В рамках даного розділу здобувач ретельно проаналізував об'єкт і предмет дослідження. Обґрунтована система факторів, що формують передумови актуальності проектів поповнення флоту, визначено, що поповнення флоту, з одного боку, дозволяє судноплавним компаніям досягати певні стратегічні цілі. З іншого боку, процеси поповнення флоту є необхідним заходом на увазі природнього зносу і старіння суден. Визначено, що поповнення флоту може здійснюватися у вигляді проектів, програм, мультипроекта та портфелів.

Аналіз сучасної теоретичної бази здобувач проводив у відповідності з наступною логікою: методологія управління проектами та її нові концепції і категорії, в тому числі, проактивний підхід; застосування проектно-методології, її принципів і методів в управлінні проектами в морській транспортній сфері; маркетингові дослідження в проектній діяльності, у тому числі, та в судноплавній сфері.

Визначено, що проактивне управління повинно здійснюватися на базі маркетингових досліджень, основні завдання яких повинні бути пов'язані з

виявленням перспективних можливостей ринку. Це лягло в основу ідей і концепції даної роботи.

В другому розділі *«Концептуальна модель управління успіхом проектів поповнення флоту на основі проактивних маркетингових досліджень»* послідовно сформована концептуальна модель на базі визначення базових понять і характеристик проектів поповнення флоту; встановлення основних об'єктів проактивного маркетингу.

Цікавим результатом є встановлення об'єктів проактивного маркетингу, суть яких - продукти проектів. Здобувач проводив дослідження і розробку даного питання для узагальненої ситуації (проект взагалі), і конкретно для проектів поповнення флоту з урахуванням їх галузевої специфіки.

Розроблена концептуальна модель на основі висунутої здобувачем ідеї про маркетингові дослідження, що лежать в основі проактивного управління, є значним теоретичним результатом, так як розвиває проактивний підхід до управління проектами.

Встановлені структура і зміст проактивних маркетингових досліджень конкретизують пропонований підхід з урахуванням суті різних видів проектів поповнення флоту.

Третій розділ *«Концепція та модель проактивного формування параметрів проектів поповнення флоту на базі маркетингових досліджень»* є розвитком результатів другого розділу. Здобувач розробив концепцію, яка згодом отримала форму економіко-математичної моделі, згідно з якою параметри проекту встановлюються з урахуванням проактивного підходу, що становить основу для успіху проекту.

В рамках даного розділу логічно сформована система основних параметрів проектів, які визначають результати і характеристики проекту, які також пов'язані з ринковими тенденціями. Тому слідуючи цій логіці в зворотному порядку - від тенденцій ринку, з урахуванням поставлених цілей і обмежень, визначаються параметри проекту. Останні формують концепцію продукту проекту і тривалість фаз його життєвого циклу.

Розроблена здобувачем економіко-математична модель є, на наш погляд, одним з головних і найбільш цікавих результатів даного дослідження. Модель розроблена в двох варіантах - для проекту придбання судна і для проекту будівництва судна.

Четвертий розділ *«Експериментальні дослідження успіху проектів поповнення флоту на основі проактивних маркетингових досліджень»* присвячений експериментальній частині дослідження: здобувачем продемонстровано проведення проактивних маркетингових досліджень (на прикладі вартості суден), а також виконана оптимізація за розробленою

моделью для варійованих умов. Слід відзначити високий рівень проведення експериментальних досліджень і розрахунків, а також коректне використання відповідних методів і програмних продуктів.

Загальні висновки по роботі відповідають основним теоретичним і практичним результатам.

Список використаних джерел є вичерпним, слід зазначити значну кількість зарубіжних публікацій, що свідчить про ретельне опрацювання існуючої теоретичної бази розглянутої проблеми.

Дисертація написана в науковому стилі викладення матеріалу, добре оформлена з використанням сучасних комп'ютерних технологій. Стиль викладання матеріалів досліджень, наукових положень і висновків забезпечують доступність її сприйняття. Виклад ведеться логічно і коректно. Оформлення роботи відповідає існуючим установленим вимогам.

Наукова новизна отриманих результатів

Сукупність даних результатів відображає на теоретичному рівні управління успіхом проектів поповнення флоту на основі проактивних маркетингових досліджень. Такий системний підхід до розгляду даних питань в сучасних дослідженнях представлений вперше.

Наукова новизна результатів полягає в наступному:

Вперше:

- розроблено концептуальну модель управління успіхом проектів поповнення флоту на основі проактивних маркетингових досліджень. Дана модель враховує ідею проактивного управління проектами та галузеву специфіку управління проектами судноплавних компаній;

- встановлено структура та зміст проактивних маркетингових досліджень, яка враховує етапи життєвого циклу і специфіку галузей знань для проектів поповнення флоту;

Отримали подальший розвиток:

- концептуальна модель основних факторів, які слід враховувати для реалізації проактивного управління проектами поповнення флоту, яка у повній мірі охоплює основні параметри проекту;

- класифікаційна схема проектів поповнення флоту, встановлення продуктів проектів поповнення флоту, змісту їх життєвих циклів, змісту цінності, а також складу учасників. Це у сукупності у повному обсягу формує основу для реалізації проектного підходу до поповнення флоту;

- концепція і модель формування параметрів проекту поповнення флоту на базі проактивних маркетингових досліджень, яка забезпечує

встановлення характеристик продукту проекту і життєвого циклу з урахуванням тенденцій та можливостей ринку;

Удосконалено:

- системна модель, яка ув'язує маркетинг проекту і маркетинг операційної діяльності судноплавних компаній, що є базою для розподілу зон відповідальності проектної та операційної діяльності.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій. Результати дисертаційного дослідження, наукові положення і висновки досить повно і коректно обґрунтовані з використанням сучасних принципів і положень методології управління проектами, системної методології, методів системного аналізу, математичної статистики, функціонального аналізу, дослідження операцій. Отримані результати спираються на існуючі дослідження і не суперечать їм.

Положення, висновки та рекомендації, отримані автором у процесі дослідження, належним чином аргументовані та науково обґрунтовані. Достовірність результатів, що одержані у дисертації, обумовлена логічною послідовністю проведеного дослідження, яке базується на критичному осмисленні здобутків вітчизняних та зарубіжних вчених у галузі управління проектами, застосуванням системного підходу, відповідністю використаних наукових методів поставленим завданням, значним обсягом опрацьованих джерел за тематикою виконаної роботи. Запропоновані автором нові наукові положення підтверджені впровадженням в практичну діяльність підприємств морської транспортної галузі.

Результати дослідження пройшли експериментальну перевірку на підприємствах морського транспорту, про що свідчать відповідні акти, що також підтверджує достовірність отриманих результатів.

Зазначене вище дозволяє зробити висновок, що ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків дисертаційної роботи відповідає вимогам п. 11 „Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника” України. Дисертаційна робота містить висунуті автором науково обґрунтовані теоретичні результати та наукові положення, які характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок здобувача в науку.

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження пройшли експериментальну перевірку на практиці в діяльності компанії ТОВ «ПЛАЗ», про що є відповідний акт, який підтверджує практичну значимість отриманих результатів.

Результати дослідження також використовуються в навчальному процесі Одеського національного морського університету.

Отримані результати спрямовані на підвищення ефективності проектної діяльності судноплавних компаній.

Розроблені наукові положення та практичні результати дисертації доцільно рекомендувати до практичного використання при здійсненні проектів, програм та портфелів проектів у діяльності судноплавних компаній.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження доповідалися і обговорювалися на міжнародних науково-практичних конференціях: XII Міжнародна конференція «Управління проектами у розвитку суспільства». Тема: «Компетентнісне управління проектами розвитку в умовах нестабільного оточення», 22-23 травня, 2015 р, м. Київ; PERSPECTIVE INNOVATIONS IN SCIENCE, EDUCATION, PRODUCTION AND TRANSPORT '2016 SWorld - 20-27 December 2016 року; IX Міжнародна конференція «Управління проектами у розвитку суспільства». Тема: «Управління програмами та проектами в умовах глобальної фінансової кризи», 11-12 травня 2012, м. Київ; X Міжнародна конференція «Управління проектами у розвитку суспільства». Тема «Управління проектами та програмами в умовах глобальної світової економіки», 17-18 травня, 2013, м. Київ; Проблеми розвитку транспорту і логістики: збірник наукових праць за матеріалами VII Міжнародної науково-практичної конференції, Сєверодонецьк – Одеса, 26-28 квітня 2017 р, м. Одеса; XIII Міжнародна конференція «Управління проектами у розвитку суспільства». Тема: «Проекти в умовах глобальних загроз, ризиків та викликів», 13-14 травня, 2016 р, м. Київ; IX Міжнародна науково-практична конференція «Інтегроване стратегічне управління, управління портфелями, програмами, проектами», 16-18 лютого, 2015 року, с.м.т. Славське; Міжнародна конференція за результатами виконання міжнародного проекту, 2016 р, Болгарія, м Варна.

Склад і кількість конференцій, в яких здобувач брав участь, свідчить про достатній рівень апробації отриманих ним результатів.

Публікації. Основні наукові результати, які представлені в дисертації, отримані здобувачем у період з 2013 по 2018 р.р. Наукові результати дисертації повною мірою відображені в публікаціях.

Основні результати дисертації опубліковано в 6 спеціалізованих наукових виданнях України, а також у матеріалах 5 конференцій, 3 колективних монографій.

Зміст публікацій відображає всі основні результати, отримані здобувачем. В дисертаційну роботу ввійшли результати, отримані здобувачем самостійно, результати співавторів представлені з відповідними посиланнями.

Зауваження та дискусійні питання

1. У процесі критичного аналізу з огляду літературних джерел (п.п. 1.3) здобувач коротко та досить розмито охарактеризував публікації з проактивного управління, що дещо не корелює з тематикою даного дослідження.
2. Нетривіальна, концептуальна модель управління успіхом проекту на основі проактивного маркетингу не достатньо у повній мірі, на наш погляд, відображає ідеї здобувача, які містяться в тексті рукопису даного розділу (п.п. 2.2, 2.3).
3. Здобувач не чітко сформулював принципи досягнення успіху проектів поповнення флоту. При цьому роль і функції проактивних маркетингових досліджень в управлінні успіхом проекту визначені агреговано, без їх належної деталізації.
4. У четвертому розділі здобувач демонструє проведення проактивних маркетингових досліджень на прикладі чомусь тільки вартості суден (п.п. 4.1), при цьому автором ні чим не аргументується вибір саме цього виду досліджень.
5. Також слід звернути увагу не досить чітко автором у роботі були розглянуті ризики та їх оцінки. Оскільки вже тривалий час пропонується застосовувати керівництво з Формалізованої оцінки безпеки до конкретних проектів, а також у методології проектного управління, та у проактивному підході.

Тому доцільно було б на прикладі Формалізованої оцінки безпеки (ФОБ) - це підхід, який заснований на методі оцінки ризиків виникнення небажаної ситуації і спрямований на виявлення небезпек до того, як вони викличуть аварійну ситуацію на морському транспорті. А отже врахувати такі ризики, і яким чином отримані значення з оцінки ризиків впливають на характеристики морських суден та конкретний проект у цілому?

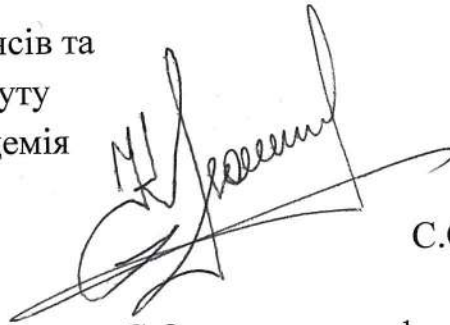
6. У тексті роботи та у рисунках зустрічаються незначні граматичні та стилістичні помилки стор. 31-32, рис. 1.14.,1.15., стор. 82, рис. 2.16., стор.124-125, рис. 3.9.,3.10., стор. 138-139, таблиці 4.2.,4.3., стор.141-142, таблиці 4.4.,4.5.

Незважаючи на наведені зауваження, ознайомлення з дисертацією створює у цілому позитивне враження, а вище зазначені зауваження не знижують загальної науковопрактичної цінності даного дослідження.

Загальний висновок. Зміст автореферату повністю відповідає змісту дисертаційної роботи. Публікації автора у повному ступені відображають результати дослідження. Дисертаційна робота оформлена із додержанням

необхідних вимог та прийнятих правил. Виходячи із актуальності, наукової цінності та практичного значення результатів, представлених у дисертаційному дослідженні, рівня їх обґрунтованості і результатів апробації, можна зробити висновок, що дисертація Берневек Тетяни Іванівни «Управління успіхом проектів поповнення флоту на основі проактивних маркетингових досліджень», представленої на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.13.22 – Управління проектами та програмами всіма ознаками повністю відповідає пунктам пп. 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.

Офіційний опонент,
доцент кафедри «Управління, фінансів та
адміністрування» Одеського інституту
ПрАТ «ВНЗ» Міжрегіональна Академія
управління персоналом
кандидат технічних наук

С.О. Крамський

Підпис офіційного опонента Крамського С.О., доцента кафедри, кандидата
технічних наук засвідчую:

В. о. директора Одеського інституту
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

О. Ф. Каракасіді

07.09.2018 р.